

Korte inleiding op de schriftlezing

De tijd tussen Pasen en Pinksteren wordt ook wel de Paastijd genoemd.

Een tijd die zich leent voor het lezen van Paasverhalen.

Om stil te staan bij het geheim van Pasen.

Om te ontdekken wat dit grote feest betekent voor ons leven en samenleven.

Het bijbelboekje Jona is zo'n Paasverhaal.

Vandaag horen we Jona 1 en 2.

Preek

Lieve mensen, hier in de kerk en thuis of waar dan ook, samen gemeente van Jezus Christus, het is misschien wel één van de meest humoristische verhalen in de bijbel – én het is een Paasverhaal.

Aan Jona wordt gevraagd om op te staan en naar Ninevé te gaan, die grote stad, de stad die zich breed maakt, geen maat kent.

Aan Jona wordt gevraagd om op te staan, en die grote stad aan te klagen, want het kwaad dat ze daar doen is ten hemel schreiend.

In onze vertaling lezen we dan:

maak je gereed,

maar letterlijk staat er:

sta op,

sta op en ga, verzet je,

laat van je horen, opstandig. Paasmens zul je zijn.

En Jona staat op,
maar doet vervolgens precies het tegenovergestelde.

Eén van de kernwoorden in de

Hebreeuwse tekst

is het woordje afdalen.

Jona daalt af,

daalt steeds dieper af,

duikt steeds dieper weg,

kruipt steeds verder weg.

Hij daalt af naar de havenstad Jafo,

hij daalt af in het schip,

hij daalt af in het achterste van de boot, in het ruim van het schip,

en zakt hij nog dieper:

in de zee,

in de buik van een vis.

Jona vlucht,

hij vlucht voor zijn verantwoordelijkheid,

hij slaapt terwijl de zeelieden in nood zijn en alles in het werk stellen

om het schip te redden, hij zwijgt terwijl de zeelieden bidden,

Hij laat zich door de nood niet raken.

Doet zijn ogen dicht, potdicht.

Er zijn in de bijbelse verhalen meer profeten,

die opzien tegen wat aan hen wordt gevraagd, en er onderuit willen komen.

Mozes voert aan dat hij geen spreker is, Jeremia doet iets soortgelijks,
maar Jona spant de kroon,
hij gaat op de vlucht naar het andere eind van de wereld.
Ninevé zou hem naar het oosten brengen,
maar Jona gaat naar het westen, naar het uiterste puntje van de wereld, naar Tarsis.
Hij betaalt zijn overtocht:
geld speelt geen rol voor wie wil ontsnappen.
Jona is bijbels gezien de meest krachtadige dienstweigeraar.
Hij maakt zich uit de voeten.
Duif betekent zijn naam.
Geroepen om postduif van de Eeuwige te zijn.
Vredesduif.
Maar hij fladdert de andere kant op.

Een ander kernwoord in dit verhaal is het werkwoord
gooien of smijten.
Het gaat er stevig aan toe.
De Eeuwige gooit een grote stormwind op de zee.
De zeelieden gooien de lading overboord.
En tot slot gooien ze Jona in het water.
Ze jonassen hem in de zee,
van je 123 hupsakee.

Het gaat er allemaal stevig aan toe,
en het is ook allemaal groot, grote stad, grote storm,
en tot slot zet de Eeuwige
een grote vis in
om Jona op te slokken.

De hevigheid van deze verteltrant
en de grote woorden
maken dat je onder de indruk komt
van de moeite die God doet
om Jona te bereiken.

Afgelopen donderdag hadden we weer onze onlinegespreksgroep
en lazen we een gedicht bij Jona 1.
Centraal stond daarin het regeltje: 'Je wordt gezocht. Waar ben je.'

Je wordt gezocht. Waar ben je.

En dat is precies de vraag die God aan Jona stelt: 'Waar ben je?'

Het is misschien wel de meest basale vraag in de hele bijbel.
Het is de vraag die ook in het begin van de bijbel
klinkt, in de eerste verhalen uit het boek Genesis.
Als Adam en Eva zich verbergen, wegschuilen, zich verstoppen,
horen we: mens, waar ben je?
Waar ben je?! Kom tevoorschijn!

Misschien is dat Jonaverhaal wel een vertelling
bij die paar woorden.

En de moeite die de Eeuwige doet om tot Jona door te dringen is haast ontroerend.

Waarom al die moeite, er zijn ondertussen zeelieden, die de God van Jona aanroepen, en een voorbeeld zijn van menselijkheid, zij doen alle moeite om het schip en de mensen te redden, ze bidden en smeken en roepen, ze steken de handen uit de mouwen, roeien met de riemen die ze hebben en gaan niet zomaar in op Jona's voorstel hem in de zee te smijten, ze doen alles om hem toch veilig aan land te brengen. Eén en al humaniteit.

Waarom dan al die moeite voor die bange (maar is dat zo vreemd, hoe zouden wij zijn?), vluchtende, wegstroeiende, wegduikende Jona?

Je kunt haast niet anders dan concluderen dat de Eeuwige niet zonder Jona wil zijn.

Niet zonder deze dwarse profeet.

En Jona wordt een paaservaring gegund.

Drie dagen en drie nachten verblijft hij in de vis.

En God brengt Jona aan land.

De vis spuugt hem uit op het droge.

Een nieuwe kans

om

op te staan.

En natuurlijk gaat dit verhaal ten diepste over ons - zoals zoveel oude wijze bijbelverhalen.

Wil de Eeuwige niet zijn zonder ons.

De grote joodse denker Martin Buber zegt het ergens zo, ik geef het wat vrij weer: met ieder mens is er iets nieuws ter wereld gebracht.

Er zijn zoveel wegen om God te dienen.

Een ieder zal uit moeten maken tot welke weg jouw hart je trekt.

En dan deze weg kiezen en gaan.

Daarbij gaat er niet om

om ná te doen wat zij deden die ons voorgingen.

Het gaat om iets nieuws,

iets wat nog gedaan moet worden, in het licht van de toekomst.

Met ieder mens is er iets nieuws ter wereld gebracht, dat er nog niet was.

Ieder draagt iets kostbaars in zich, dat in geen ander te vinden is.

En daarom roept de Eeuwige telkens weer:

Waar ben je? Waar ben jij?

God wil Jona's gezicht zien oplichten.

Tot nu toe deed hij niets dan wegduiken.

De Eeuwige wil ons gezicht zien oplichten.

Dat van jou, dat van mij.

Amen.